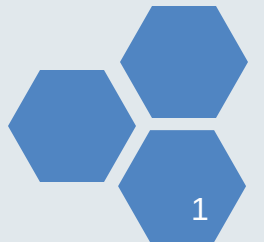

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ

Doç. Dr. İsmail CİĞERCİ

Vergi Uyuşmazlığı; vergi ilişkisinin tarafları olan vergi mükellefi veya sorumlusu ile veri idaresi arasındaki anlaşmazlık olarak tanımlanabilir.

Vergi Uyuşmazlıklarının Çıkış Nedenleri

1 Vergi Mükelleflerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar

a.İyi Niyetli Mükelleflerden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar;

İyi niyetli bir mükellef belli bir olayda kendinin haklı, idarenin haksız olduğu düşüncesiyle yargı yoluna başvurabilir. Örneğin, mükellef belli bir olay veya durumun vergiye tabi olmaması gerektiğini veya daha düşük oranda vergilendirilmesi gerektiği inancı ile uyuşmazlık doğurabilir.

b.Kötü Niyetli Mükelleflerden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar;

Kötü niyetli mükelleflerin doğurabileceği uyuşmazlıkların ise sınırı yoktur. böyle bir mükellef yasalardaki açık kapıları zorlar, yasaları kendi lehine en olmayacak şekilde yorumlar, vergi olayının maddi yönünü gerçeğe uygun olarak yansıttırmaz, üstelik her konuda haksız olduğuna inansa dahi sırf vergi ödemeyi ertelemek için kanun yollarına başvurur.

2- Vergi İdaresinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar

Bu tür uyuşmazlıklar ise vergi idaresinin kendi bünyesinde belirlediği ve mükellef aleyhine doğurduğu uyuşmazlıklardır. Örneğin, vergi daireleri takdir, tahrir ve tadilat komisyonlarınca tahmin ve takdir olunan matrahlara itiraz edilebilir.

Vergi Uyuşmazlıklarının Tarafları

Aktif Vergi Sujesi:

Devlet (Vergi Alacaklısı)

Pasif Vergi Sujesi

Vergi Borçlusu

(Vergi Sorumlusu, mükellefi)

VERGİ UYUŞMAZLIĞI TÜRLERİ

1. Vergi Cezası
Niteliğindeki
uyuşmazlıklar
2. Vergi Hatası
Niteliğindeki
uyuşmazlıklar
3. Vergi İdaresi
İşlemlerinden doğan
uyuşmazlıklar

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜM YOLLARI

İdari Aşamada Çözüm Yolları

Uzlaşma

Hataların Düzeltilmesi

Cezalarda İndirim

Pişmanlık ve Islah

Yargı Aşamasında Çözüm Yolları

Dava Açma

Mükellef ile vergi dairesi arasında uyuşmazlık ortaya çıkması halinde, mükellef **idari aşamada** veya **yargısal aşamada** çözüm yollarına başvurabilir.

Sadece **Gümrük Uyuşmazlıklarında** önce idari, sonra yargısal çözüm yollarına gidilmesi gerekir.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

UZLAŞMA

- **Uzlaşma**, mükelleflerin adlarına yapılan tarhiyatı yargıya intikal ettirmeden önce vergi idaresi ile anlaşmak için başvurabilecekleri barışçıl çözüm yollarından biridir (VUK Ek md. 1-12).
- **Uzlaşmada**, vergi dairesi ile mükellef karşı karşıya gelerek “**serbest pazarlık**” esasına göre uyuşmazlığı kısa sürede çözmektedirler.
- **Uzlaşma ile**, bir taraftan vergi idaresinin kanunen alınması gereken vergiler ve/veya cezaların bir bölümünden vazgeçerek bunların bir an önce tahsil edilmesi, diğer taraftan da mükellefin uzun bir dava sürecinden kurtulması sağlanmaktadır.
- Vazgeçilecek vergi ve cezanın oranı hakkında mevzuata herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak uygulamada vergi aslının %10'u ve cezaların ise %90'nına kadar vazgeçilebilmektedir.
- Uzlaşma uygulama biçimi olarak “**tarhiyat öncesi**” ve “**tarhiyat sonrası**” olmak üzere iki şekilde gerçekleşebilmektedir.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHIYAT ÖNCESİ UZLAŞMA

- **Tarhiyat Öncesi Uzlaşma**, nezdinde vergi incelenmesine başlanmış mükelleflerin adlarına tarhiyat yapılmadan önce başvurulmuş bir yoldur.
- Bir uyuşmazlığın tarhiyat öncesi uzlaşmaya konu olması için mükellef nezdinde yapılan bir “**vergi incelemesi**”ne dayanması gerekir.
- Tarhiyat öncesi uzlaşmanın kapsamına;
 - Vergi, resim ve harçlar,
 - Kesilecek vergi ziyai cezası (ağır nitelikli fiiller hariç), usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları girmektedir.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA

- **Tarhiyat Öncesi Uzlaşmayı** doğrudan mükellef talep edebileceği gibi inceleme elemanının daveti üzerine de gerçekleşebilir.
- İnceleme elemanı, mükellefin uzlaşma talebi üzerine **yetkili uzlaşma komisyonu başkanı** ile temas kurarak uzlaşma gününü belirler. Uzlaşma gün ve saati, bir yazı ile uzlaşma gününden **en az 15 gün** önceden mükellefe bildirilir veya inceleme tutanağına yazılır.
- Muhatabın bilinen en son adresine uzlaşmaya davet yazısının tebliğ edilememesi veya yazıda bildirilen yer ve tarihte mükellefin uzlaşma davetine uymaması halinde **uzlaşma temin edilememiş** sayılır.
- Tarhiyat öncesi uzlaşma görüşmeleri, vergi incelemesini yapan **denetim elemanlarından oluşturulan uzlaşma komisyonu** ile mükellefler arasında yapılır. **Meslek mensupları** uzlaşmaya katılarak görüş açıklayabilirler.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMANIN SAĞLANMASI HALİNDE

- Uzlaşma sonucunda düzenlenen uzlaşma tutanakları **kesindir** ve ilgili vergi daireleri tarafından gerekli işlemlere hemen başlanır.
- Üzerinde uzlaşma sağlanan veya tutanakla tespit edilen hususlar hakkında **dava açılmaz** ve **hiçbir merciye şikayette bulunulamaz**.
- Tarhiyat öncesi uzlaşmadan yararlanan mükellef, üzerinde uzlaşılan vergi ve ceza için **cezalarda indirim hakkından yararlanamaz**.
- Uzlaşma tutanağı vergi ve cezaların ödeme sürelerinden önce mükellefe tebliğ edilmişse, kanuni ödeme sürelerinde; ödeme süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra mükellefe tebliğ edilmişse **uzlaşma tutanağının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir**.
- Üzerinde uzlaşılan vergi miktarına ayrıca VUK 112. maddesine göre bu verginin normal vade tarihinden uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için **gecikme faizi hesaplanır**.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMANIN SAĞLANAMAMASI HALİNDE

- Mükellef uzlaşma görüşmelerine katılmasına rağmen **tutanağı imzalamaz** veya **ihtirazi kayıtla imzalarsa** uzlaşma sağlanamamış sayılır.
- Uzlaşmanın sağlanamaması halinde, **mükellef:**
 - Tarhiyat sonrası uzlaşma talep edemez,
 - Tarhiyata karşı tebliğ tarihini takip eden 30 gün içerisinde vergi dairesine cezalarda indirim talebinde bulunabilir.
 - Tarhiyata karşı tebliğ tarihini takip eden 30 gün içerisinde vergi mahkemesinde dava açabilir.
- Uzlaşma tutanağının diğer nüshası ile vergi inceleme raporunun vergi dairesine intikali üzerine, vergi dairesince yapılacak tarhiyata ilişkin **dava açma süresinin son günü akşamına kadar** komisyonun teklif ettiği miktarı kabul ettiğini belirten bir dilekçe ile vergi dairesine başvuran mükellefle başvuru tarihi itibarıyla uzlaşma olmuş sayılır ve buna göre işlem yapılır.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA

- **Tarhiyat Sonrası Uzlaşma**, mükellefe yönelik tarhiyatlar yapıldıktan sonra gidilebilecek bir idari yoldur.
- Tarhiyat sonrası uzlaşmanın kapsamına;
 - İkmalen, re'sen ve idarece tarh edilen Vergi, resim ve harçlar,
 - Kesilecek vergi ziyaı cezası (ağır ve hafif nitelikli fiiller hariç), girmektedir.

Yukarıdaki vergi ve cezalar eğer kaçakçılık nedenli kesilmişse uzlaşma talep edilemez.
- Bu nedenle, a) **beyana dayalı** olarak yapılan tarhiyatlar ile,
b) **genel usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları** tarhiyat sonrası uzlaşma kapsamına girmez.
- **Uzlaşma talebinin**, vergi veya ceza ihbarnamesinin mükellefe tebliğ tarihini takip eden günden itibaren **30 gün** içinde yapılması şarttır.
- Motorlu Taşıtlar Vergisine ilişkin vergi ve cezalar uzlaşma kapsamında değildir. (Önceden Gümrük Vergisine ilişkin uyuşmazlıklarda da uzlaşmaya başvurulamıyordu fakat, artık Gümrük Vergisine ilişkin uyuşmazlıklar da uzlaşmaya başvurulabiliyor.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA

- **Tarhiyat sonrası uzlaşma** talebi, bizzat mükellefin kendisi veya resmi vekili (noterden alınmış vekaletnameye dayanarak) (tüzel kişiler, küçükler ve kısıtlılarda kanuni temsilciler) tarafından yazılı olarak yetkili uzlaşma komisyonuna başvurması suretiyle yapılır.
- **Tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonları**, yetki sınırlarına göre; **Mal Müdürlüğü Uzlaşma Komisyonu, Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu, Defterdarlık Uzlaşma Komisyonu, Vergi Dairesi Başkanlığı Uzlaşma Komisyonu, Vergi daireleri Koordinasyon Uzlaşma Komisyonu ve Merkezi Uzlaşma Komisyonu** şeklinde kurulurlar.
- Tarhiyat sonrası uzlaşmaya **başvurulabilecek haller şunlardır**:
 - Tarhiyatta vergi hatalarının bulunması,
 - Mükellef veya ceza muhatabının yanılma halinde olması,
 - Vergi ziyaına sebebiyet verilmesinin, kanun hükümlerine yeterince nüfuz edilememesinden kaynaklaması,
 - Uyuşmazlık konusu olayda yargı ile idarenin görüş farklılıklarının bulunması.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA

- **Uzlaşma komisyonu** biri başkan olmak üzere toplam üç üyeden oluşur ve üye tam sayısının katılması ile toplanır.
- Mükellefin uzlaşma talebi üzerine **yetkili uzlaşma komisyonu sekretaryası** tarafından görüşmenin tarihi, yapılacağı yer ve saati, bir yazı ile uzlaşma gününden **en az 15 gün** önceden mükellefe bildirilir.
- Muhatabın bilinen en son adresine uzlaşmaya davet yazısının tebliğ edilememesi veya yazıda bildirilen yer ve tarihte mükellefin uzlaşma davetine uymaması halinde **uzlaşma temin edilememiş** (vaki olmamış) sayılır.
- Tarhiyat sonrası uzlaşma görüşmeleri, **yetkili uzlaşma komisyonu** ile **mükellef** arasında yapılır. Uzlaşma sırasında mükellef isterse **meslek mensupları** katılabilir, ancak bunlar sadece görüş açıklayabilirler.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMANIN SAĞLANAMAMASI HALİNDE

- Mükellef uzlaşma görüşmelerine katılmasına rağmen **tutanağı imzalamaz** veya **ihtirazi kayıtla imzalarsa** uzlaşma sağlanamamış sayılır.
- Uzlaşmanın sağlanamaması halinde, **mükellef:**
 - Dava açma süresi bitmiş veya 15 günden az kalmış ise **15 gün içinde Dava Açma** yoluna gidebilir,
 - Aynı süre içinde **Cezalardan İndirim** talebinde bulunabilir.
- Mükellef **dava açma süresinin son günü akşamına kadar** komisyonun teklif ettiği miktarı kabul ettiğini belirten bir dilekçe ile vergi dairesine başvurması halinde uzlaşma sağlanmış kabul edilir ve buna göre işlem yapılır.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMANIN SAĞLANMASI HALİNDE

- Uzlaşma sonucunda düzenlenen uzlaşma tutanakları **kesindir** ve ilgili vergi daireleri tarafından gerekli işlemlere hemen başlanır.
- Üzerinde uzlaşma sağlanan veya tutanakla tespit edilen hususlar hakkında **dava açılmaz** ve **hiçbir merciye şikayette bulunulamaz**.
- Tarhiyat sonrası uzlaşmadan yararlanan mükellef, üzerinde uzlaşılan vergi ve ceza için **cezalarda indirim hakkından yararlanamaz**.
- Uzlaşma tutanağı vergi ve cezaların ödeme sürelerinden önce mükellefe tebliğ edilmişse, kanuni ödeme sürelerinde; ödeme süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra mükellefe tebliğ edilmişse **uzlaşma tutanağının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir**.
- Üzerinde uzlaşılan vergi miktarına ayrıca VUK 112. maddesine göre bu verginin normal vade tarihinden uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için **gecikme faizi hesaplanır**.

Uzlaşmanın Yenilenmesi ve Vergi Mahkemesinde Dava Açma

- ❖ **Uzlaşma konusu tarhiyatta, VUK'un 116. ve müteakip maddelerinde belirtilen nev'inden bir vergi hatası bulunduğu takdirde, sözkonusu tarhiyat uzlaşmaya konu olup tutanağa da bağlanmışsa, tutanak iptal edilir ve bu hata uzlaşmanın yenilenmesi suretiyle düzeltilebilir.**
- ❖ **Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi halinde ilgililer, durumu tespit eden tutanağın kendilerine tebliğ edilmesi üzerine genel hükümler dairesinde vergi ve cezaya karşı vergi mahkemesinde dava açabilirler. Tutanağın tebliğ edildiği tarihte, normal dava açma süresi dolmuş veya dolmasına 15 günden az bir süre kalmışsa, dava açma süresi tutanağın tebliğ edildiği günden başlamak üzere 15. günü sona erer.**

Örnek

01.03.2022 ⇒ Ceza ihbarnamesi tebliğ edildi.

10.03.2022 ⇒ Tarhiyat sonrası uzlaşma talep edildi.

25.03.2022 ⇒ Görüşme yapılmış fakat uzlaşılammamıştır.

Bu duruma göre, en son ne zamana kadar dava açılabilir?

Dava açma süresi ⇒ Tebliğ tarihinden itibaren 30 gündür. Yani;

01.03.2022+30gün= 31.03.2022

Fakat uzlaşılammamış ise ve dava açma süresine (yani 31.03.2022'e) 15 günden az kaldı ise süreye 15 gün ilave edilir. Örnekte de, görüşme 25.03.2022'de yapıp uzlaşamadığından ve dava açma süresinin dolmasına 15 günden az kaldığından 25.03.2022'ye 15 gün ilave edilir. Böylece yeni dava açma süresi 09.04.2022 (25.03.2022+15 gün) olarak belirlenmiş olur.

	Tarhiyat Öncesi Uzlaşma	Tarhiyat Sonrası Uzlaşma
Başvuru süresi	İncelemenin başladığı andan bitiş tutanağının imzalandığı tarihe kadar	Vergi veya ceza ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün
Başvuru şekli	Yazılı başvurulur. Sözlü başvuru tutanağa geçirilir.	Yazılı başvurulur.
Komisyon Oluşumu	Vergi inceleme elemanlarından oluşur.	Vergi türüne göre makam amirleri ve çalışanlarından oluşur.
Konusu itibarıyla	VUK kapsamındaki vergi ve benzeri mali yükümlülükler (yerel idare gelirleri hariç) ile vergi ziyai cezası (Kaçakçılık fiilleriyle işlenenler hariç), usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları	VUK kapsamındaki vergi ve benzeri mali yükümlülükler (yerel idare gelirleri hariç) ile vergi ziyai cezası (Kaçakçılık fiilleriyle işlenenler hariç)
Başvuru nedeni	Herhangi bir neden öngörülmemiştir.	VUK'ta sayılan yasa hükümlerine yeterince nüfuz edememe, yanlışlık, hata düzeltme talebinin reddi, yargı organları ile idarenin görüş farklılığı nedenlerinden birine dayanabilir.

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

HATALARIN DÜZELTİLMESİ

- **Vergi Hatası**, vergiye ilişkin hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasıdır (VUK md. 1116). **Vergi Hatalarının** çeşitleri şunlardır:

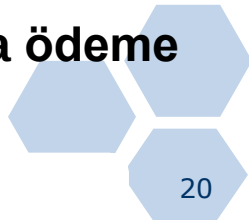
Hesap Hataları

- Vergi Matrahında Hata,
- Vergi Miktarında Hata,
- Mükerrer Vergilendirme.

Vergilendirme Hataları

- Mükellefin Şahsında Hata,
- Mükellefiyette Hata,
- Konuda Hata,
- Muafiyet ve İstisna Döneminde Hata

- Kanunda sayılan sebepler dışındaki fazla veya az vergi istenme veya ödeme halinin hata olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

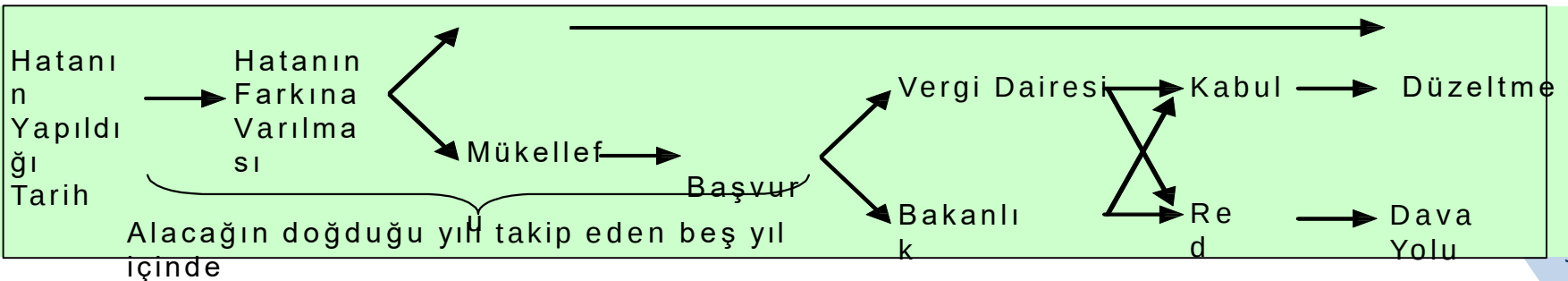
VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMLENMESİ

HATALARIN DÜZELTİLMESİ

- VUK'un 119. maddesine göre hatalar şu yollarla ortaya çıkarılabilmektedir:
 - İlgili memurun hatayı bulması veya görmesi ile;
 - Üst memurların incelemeleri sonucunda hatanın görülmesi ile;
 - Hatanın teftiş sırasında tespiti ile;
 - Hatanın vergi incelemesi sırasında tespiti ile;
 - Mükellefin başvurusu ile.
- Hataların düzeltilmesi yetkisi **vergi dairesi müdürüne** aittir. Düzeltme işlemi “**Düzeltme Fişi**” aracılığıyla yapılır (VUK md. 120).

İdare

Düzeltme

Pişmanlık ve Islah

- ❖ **Mükelleflerin beyanname vermemeleri durumunda da, dönem matrahı idarece, takdir komisyonu kanalıyla belirlenmekte ve takdir olunan matrah üzerinden cezalı vergi tarh olunmaktadır.**
- ❖ **VUK'un 371. maddesine göre, beyana dayanan vergilerde vergi ziyaı cezasını gerektiren kanuna aykırı hareketlerini aykırı fiilleri ortaya çıkmadan önce, ilgili makamlara kendiliğinde dilekçe ile haber veren mükelleflere kanunda yazılı kayıt ve şartlarda vergi ziyaı cezası kesilmez. Bu durumu beyan eden mükelleflere, tahakkuk eden vergi üzerinden vadesine göre gecikme zammı (%2,5) oranında pişmanlık zammı cezası kesilir. Mükellefler bu vergi ve cezayı 15 gün içerisinde ödemek zorundadır.**
- ❖ **Kanun koyucu kaçakçılık suçuna iştirak ve yardım edenler ile suçu teşvik edenleri de pişmanlık kapsamına almış bulunmaktadır.**

Pişmanlık ve Islah

Pişmanlık ve Islah müessesesinin;

- ❖ **Gelir Vergisi,**
- ❖ **Kurumlar Vergisi,**
- ❖ **KDV,**
- ❖ **Beyana dayalı belediye vergileri,**
- ❖ **Banka ve sigorta muameleleri vergisi,**
- ❖ **Veraset ve intikal vergisi**

**gibi beyana dayanan vergiler
yönünden uygulanması
mümkündür.**

*** Emlak Vergisine
yer verilmemiştir.**

- ❖ **Pişmanlık ve ıslah hükümleri gerek genel gerekse özel
usulsüzlükleri kapsamamaktadır.**

Pişmanlık ve Islah

- ❖ **Kanuni süresi geçtikten sonra ve gerekli koşullar yerine getirilmişse; vergi ziyai cezası kesilmez, sadece I. derece usulsüzlük cezası kesilir.**
- ❖ **Pişmanlık koşullarının ihlali halinde; vergi ziyai cezası ve iki kat I. derece usulsüzlük cezası kesilir. Bu iki cezadan ağır olanın aranması gerekmektedir.**
- ❖ **Kanuni süre içinde beyanname verdikten sonra pişmanlık talebiyle ek beyanname ihlal halinde; sadece vergi ziyai cezası gerekmektedir.**
- ❖ **Pişmanlık ve ıslah hükümleri vergi ziyai suçları nedeniyle hükmolunacak cezaları da kapsamaktadır.**

Cezalarda İndirim

- ❖ **İkmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergi veya vergi farkını ve aşağıda gösterilen indirimlerden arta kalan vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren 3 ay içinde ödeyeceğini bildirirse;**
 - Vergi ziyayı cezasında birinci defada $1/2'$ sini,
 - Müteakiben kesilen cezaların $1/3'$ ünü,
 - Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezasının $1/3'$ ü, indirilir.
- ❖ **Yukarıdaki hükümler vergi aslına bağlı olmaksızın kesilen usulsüzlük cezaları hakkında da uygulanır.**
- ❖ **Gümrük vergisine ilişkin cezalar da, cezalarda indirimden yararlanabilir.**

Cezalarda İndirim - Tekerrür

- ❖ **Tekerrür: Vergi ziyaı cezası 5 yıl içinde, genel usulsüzlük cezaları da 2 yıl içinde bir daha aynı mükellefe aynı türden ceza kesilmesi durumunda; vergi ziyaı cezaları %50, genel usulsüzlük cezaları %25 oranında artırılarak uygulanır.**
- ❖ **Özel usulsüzlük hükümlerinde tekerrür hükmü uygulanmaz.**
- ❖ **Aynı yıl içinde birden fazla kez genel usulsüzlük cezası kesilmesi durumunda 1'den sonraki cezalar $\frac{1}{4}$ (%25) oranında kesilir.**

Cezalarda İndirim – Tekerrür (Örnek)

Örnek: Mükellef A, 2014 yılında 20.000 TL vergi ziyaına muhatap olmuş ve cezalarda indirimden faydalanarak borcunu ödemiştir. Aynı mükellefe 2016 yılı Ocak ayında 3000 TL vergi ziyaı cezası daha kesilmiştir. Aynı mükellef Ocak 2016 KDV beyannamesini vermemesi nedeniyle 80 TL I. derece usulsüzlük cezasına çarptırılmıştır. Nisan KDV beyannamesini de vermediği 25 Ekim 2012’de tespit edilmiştir. 2016 yılı içinde ödeyeceği toplam rakam nedir?

- a) Vergi Ziyaı $\Rightarrow 3000 \text{ TL} * \%50 = 1500$ artırılacak (5 yıl içinde tekerrür olduğundan $\%50$ zamlı)**
- $\Rightarrow 3000 + 1500 = 4500$ (Toplam)**
- $\Rightarrow 4500 * 1/3 = 1500$ (Cezalarda İndirimden faydalandı.) (2014’de cezalarda indirimden $\%50$ oranında faydalandığı için 2016’da $1/3$ nispetinde cezalarda indirimden faydalanıyor.)**
- $\Rightarrow 4500 - 1500 = 3000$ vergi ziyaı ödeyecek.**

Cezalarda İndirim – Tekerrür (Örnek)

b) Genel usulsüzlük:

Ocak 2016 $\Rightarrow 80/3 = 26,5$ TL

$\Rightarrow 80 - 26,5 = 53,5$ TL

Nisan 2016 $\Rightarrow 80 * 1/4 = 20$ (Aynı yıl içinde birden fazla genel usulsüzlük cezası olursa ilk cezanın $1/4$ oranında ceza kesilir.)

$20 + 5(\%25) = 25 \Rightarrow (5 \text{ TL} = \text{Tekerrür durumunda; 2 yıl içinde uygulandığı için, } \%25 \text{ oranında artırılarak uygulandı.})$

$25 : 1/3 = 8,5$ (Cezalarda indirimden faydalandı)

$25 - 8,5 = 16,5$ TL

Toplamda: $3000 + 53,5 + 16,5 = 3070$ TL

VERGİ YARGISI

- ❖ Devletin vergilendirme işlemleri dolayısıyla idare ve yükümlü arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkları, vergilendirme işlemlerini bir düzen içine sokan hukuk kurallarını uygulamak suretiyle çözümleyerek yargısal karar verme faaliyeti olarak tanımlanabilir.
- ❖ Vergi yargısının 3 unsuru;

❖ VERGİ UYUŞMAZLIĞI VERGİ YARGI ORGANI YARGISAL KARAR

- VERGİ İDARESİ MUKELLEF Vergi Mahkemeleri
- Bölge İdare Mahkemeleri (İstinaf)
 - Danıştay Vergi Dava Daireleri
 - Vergi Dava Daireleri Kurulu
 - Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu

VERGİ YARGI SİSTEMLERİ

- ❖ ADLİ YARGIYA BAĞLI VERGİ YARGISI
ÖRNEK: İNGİLTERE
- ❖ İDARİ YARGIYA BAĞLI VERGİ YARGISI
ÖRNEK: FRANSA, **TÜRKİYE**
- ❖ BAĞIMSIZ VERGİ YARGISI
ÖRNEK: ALMANYA

VERGİ YARGISININ İŞLEVLERİ

- 1) Anlaşmazlıkları Çözümleme İşlevi
- 2) Hukuki Güvenlik Sağlama İşlevi
- 3) İçtihat Sağlama İşlevi
- 4) Yargısal Denetim İşlevi

Vergi Yargısının Anayasal Temelleri

Vergi Yargısının Anayasal Temelleri

1808: SENED-İ İTTİFAK

1839: TANZİMAT FERMANI

1856: ISLAHAT FERMANI

**1868: DANIŞTAY (ŞURA-İ DEVLET)
DANIŞMA MECLİSİ OLARAK
KURULDU**

1876: KANUN-İ ESASİ

**1920: TBMM AÇILDI, AĞNAMVERGİSİ
HAKKINDA KANUN**

**1921 ANAYASASI: VERGİ KELİMESİ
HİÇ GEÇMEMİŞTİR**

**1924 ANAYASASI: KANUNİLİK
İLKESİ, DANIŞTAY KURULDU**

**1961 ANAYASASI: ANAYASA
MAHKEMESİ KURULDU**

**1971: BAKANLAR KURULUNA KHK
ÇIKARMA YETKİSİ VERİLDİ,
İNDİRİRİM, İSTİSNA, MUAFİYET
KONUSUNDA YETKİ VERİLDİ**

**1982 ANAYASASI: 73.MD. ORAN İLE
İLGİLİ YETKİ DE VERİLDİ**

**1982 ANAYASASI'NIN VERGİLEME İLE
İLGİLİ HÜKÜMLERİ**

2. MD: HUKUK DEVLETİ İLKESİ

7. MD: YASAMANIN DEVREDİLMEZLİĞİ

10. MD: KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK

**36. MD: DAVACI-DAVALI OLABİLME
HAKKI, DİLEKÇE HAKKI**

73. MD: VERGİ ÖDEVİ

**90. MD: ULUSLAR ARASI VERGİ
ANLAŞMASI DÜZENLEYEBİLME**

91. MD: KHK İLE DÜZENLEME

**125. MD: İDARENİN EYLEM VE İŞLERİNE
KARŞI YARGI YOLU AÇIKTIR**

**167. MD: BAKANLAR KURULUNA "EK
MALİ YÜKÜMLÜLÜK" KOYMA
YETKİSİ VERİLDİ**

Türkiye’de Vergi Yargısının Gelişimi

C umhuriyet Öncesi Dönem

C umhuriyet Dönemi **(1982’ye Kadar)**

C umhuriyet Dönemi **(1982 Sonrası)**

- İlçe İdare Meclisi
- İl İdare Meclisi
- Danıştay

Vergi İtiraz Komisyonu
Vergi Temyiz Komisyonu
Danıştay
Gümrük Hakem Kurulları

- Vergi Mahkemesi
- Bölge İdare Mahkemesi
- Danıştay

VERGİ MAHKEMELERİ

- ❖ **2576 sayılı kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere vergi uyuşmazlıkları konusunda genel görevli bağımsız mahkemelerdir. İlk derece mahkemesidirler.**
- ❖ **36 ilde 65 Vergi Mahkemesi kurulmuştur**
- ❖ **Vergi Mahkemelerinin göreve başlamasıyla İtiraz ve temyiz Komisyonları, Gümrük Hakem Kurulu varlıklarını kaybetmiştir.**

Vergi Mahkemesinin Görevleri

- 1. Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümlülükler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar,**
 - 2. 6183 sayılı AATUKH'un uygulanmasına ilişkin davalar,(ödeme emri, ihtiyati haciz, ihtiyati tahakkuk, kesin haciz, tecil istemi reddi)**
 - 3. Diğer kanunlarla verilen görevler.**
-
- ❖ **Vergi Mahkemeleri, her türlü vergi, resim, harç vb mali yükümlülükler ve bunların zam ve cezalarının toplamı 2022 yılı için 77.000 TL'yi geçmeyen tarhlarla ilgili uyuşmazlıklara TEK HAKİMLE çözümler. 77.000 TL'yi aşan tutarlar için ise KURUL halinde çözümler.**
 - ❖ **İdare Mahkemeleri yargı düzeni içinde genel görevli mahkemelerdir. Vergi Mahkemeleri ise idari yargı içerisinde özel görevli mahkemelerdir.**

Bölge İdare Mahkemeleri(BİM) ve Görevleri

- ❖ **Bölge İdare Mahkemeleri(BİM), 2576 sayılı kanunla verilen görevleri yerine getirmek için kurulmuş genel görevli bağımsız istinaf mahkemeleridir.**
- ❖ **Bölge idare mahkemelerinde biri idare diğeri vergi olmak üzere en az iki daire bulunur.**
- ❖ **Dairelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur.**
- ❖ **Bölge idare mahkemesi başkan ve üyeliklerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca atama yapılır.**

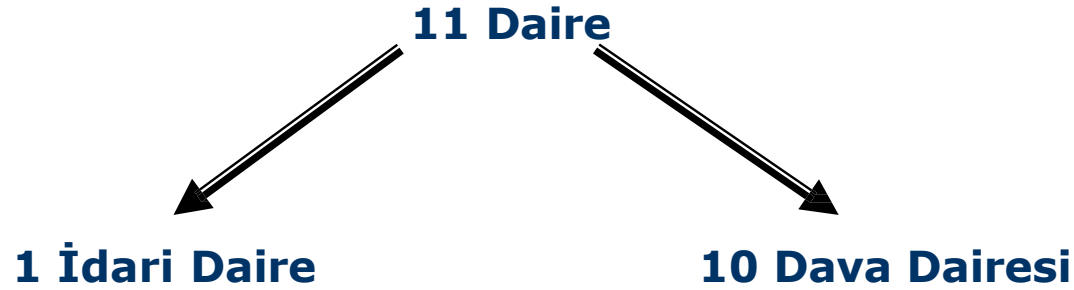
BİM'in görevleri;

- 1. İstinaf başvurularını inceleyip karara bağlamak.**
- 2. Yargı çevresindeki İdare ve Vergi Mahkemeleri arasında ortaya çıkan görev ve yetki anlaşmazlıklarını kesin karara bağlar.**
- 3. Diğer kanunla verilen görevleri yerine getirir.**

Danıştay

- ❖ Yüksek İdare Mahkemesi, danışma, inceleme mercidir.
- ❖ 11 daireden oluşur.

Danıştay'ın Karar Organları

- 1-Daireler (11 Daire)
- 2-Danıştay Genel Kurulu
- 3- İdari İşler Kurulu
- 4- İdari Dava Daireleri Kurulu
- 5- Vergi Dava Daireleri Kurulu

- 6- İçtihadları Birleştirme Kurulu
- 7- Başkanlık Kurulu
- 8- Yüksek Disiplin Kurulu
- 9- Disiplin Kurulu

Danıştay'ın Vergi Uyuşmazlıkları İle Alakalı Organları

- ❖ **3. Dava Dairesi:** Vergi mahkemeleri arasında görev ve yetkiye ilişkin uyuşmazlıklarda merci tayinine ve vergi ile ilgili olup diğer vergi dava dairelerinin görevleri dışında kalan işlere ilişkin davaları çözümler.
- ❖ **4. Dava Dairesi:** Gelir, Kurumlar, Katma Değer Vergilerine ilişkin davaları çözümler.
- ❖ **7. Dava Dairesi:** Gümrük, gider, ithale ilişkin vergiler, MTV, ÖTV, Veraset ve İntikal Vergisi ve Damga Vergisine ilişkin davalar.
- ❖ **9. Dava Dairesi:** Emlak Vergisine, köy, belediye ve il özel idare vergi, resim, harç ve harçlara ilişkin davaları çözümler.
- ❖ **Vergi Dava Daireleri Kurulu:** Vergi Mahkemesince verilen ısrar kararlarına ve vergi dava dairelerinden ilk derece mahkemesi olarak verilen kararları temyizen inceler.
- ❖ **İçtihadları Birleştirme Kurulu:** Dava dairelerinin veya idari, vergi dava daireleri kurullarının kendi kararları veya ayrı ayrı verdikleri kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık görüldüğünde yada birleştirilmiş içtihadların değiştirilmesi gerekli görüldüğü takdirde içtihadın birleştirilmesine veya değiştirilmesine karar verilir.

(2020/62 Karar Nol'lu Danıştay Başkanlık Kurulu Kararı)

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

- Anayasa'nın 125. maddesine göre **idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.**

TÜRKİYE'DE VERGİ YARGISI

Vergi yargısının dört temel işlevi vardır; 1) Vergi uyuşmazlıklarını çözmek, 2) İçtihat yaratmak, 3) Hukuki Güvenlik Sağlama, 4) Yargısal Denetim

TÜRKİYE'DE VERGİ YARGISI ORGANLARI:

Vergi Mahkemeleri: Vergi uyuşmazlıklarında genel yetkili birinci derece mahkemeleridir. Kural olarak vergi mahkemeleri **kurul halinde (bir başkan ve 2 üye)** görev yaparlar.

Dava konusu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları toplamı **77.000 TL'yi (2022 yılı için)** geçmeyen işlemlere karşı açılan davalar, usul ve esas yönünden tek hâkimle çözülür.

Bölge İdare Mahkemeleri: Uyuşmazlık konusu tutar 9.000 TL üzeri ise, vergi mahkemesinin kararına karşı “İSTİNAF” yoluyla yapılan başvuruları çözmektedirler.

Danıştay: Uyuşmazlık konusu tutar 261.001 ve üstü ise **TEMYİZ MAHKEMESİ** olarak görev yapmakla beraber, bazı durumlarda ilk derece mahkemesi olarak da görev yapar (DK md. 24).

TÜRKİYE'DE VERGİ YARGISI

TÜRKİYE'DE VERGİ YARGISI ORGANLARI:

Danıştay'da Vergi Dava Daireleri Üçüncü, Dördüncü, Yedinci ve Dokuzuncu daire olmak üzere dört tanedir.

Vergilerle ilgili olarak dava daireleri dışında bir de **Vergi Dava Daireleri Kurulu** bulunur. Bu kurul Danıştay Başkanı, Vergi dava daireleri başkanları ve her bir dava dairesinden üçer kişi olmak üzere toplam **17 kişiden** oluşur.

VDDK ve **İDDK**'nın üzerinde **İçtihadı Birleştirme Kurulu** bulunmaktadır.

Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davalar ise şunlardır:

- **Cumhurbaşkanı Kararları** (Vergi benzeri mali yükümlülüklerin kanunda belirtilen aşağı ve yukarı sınırları içerisinde kalmak şartıyla istisna, muafiyet, indirim ve oranlarda yapılacak değişikliklere ilişkin kararlar),
- **İdarenin çıkartmış olduğu genel düzenleyici işlemleri,**
- **Birden çok vergi mahkemesinin yetki alanına giren işler.**

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

VERGİ YARGISINDA DAVA AÇILMASI

- İdari dava türleri üçe ayrılmaktadır; **iptal davaları**, **tam yargı davaları** ve **idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar**
- Vergi davaları genellikle **iptal davası** niteliğindedir.
- Genel olarak mükellefler ve vergi cezası kesilenler, tarh edilen vergilere ve kesilen cezalara karşı **vergi mahkemesinde dava açabilirler**.
- Dava, mahkeme başkanlığına hitaben yazılmış dilekçe ile **görevli ve yetkili mahkemede** açılır.
- **Dava dilekçesi verilebileceği makamlar şunlardır:**
 - Davacının işlemi yapan dairenin bulunduğu yerde bulunması halinde görevli ve yetkili vergi mahkemesine,
 - Davacının yetkili mahkemenin bulunduğu yerde bulunmaması halinde bulunduğu yerdeki başka vergi veya idare mahkemesine,
 - Davacının bulunduğu yerde vergi veya idare mahkemesinin her ikisi de yoksa asliye hukuk hakimliğine,
 - Davacı yurt dışında ise Türk Konsolosluklarına.
 - Bunlar **kendisine gelen dava dilekçesini 3 gün içinde ilgili vergi mahkemesine göndermek zorundadır**

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

DAVA AÇMA SÜRELERİ

İŞLEM VE KONU	SÜRENİN BAŞLANGICI	SÜRE
<i>VERGİ - CEZA İHBARNAMESİ TEBLİĞİNE KARŞI DAVA AÇMA</i>	<i>TEBLİĞİ İZLEYEN GÜN</i>	<i>30 GÜN</i>
<i>İHTİRAZİ KAYITLA BEYANAKARŞI DAVA AÇMA</i>	<i>TAHAKKUK FİŞİNİN KESİLDİĞİ GÜNÜ İZLEYEN GÜN</i>	<i>30 GÜN</i>
<i>İSTİNAF VEYA TEMYİZ YOLUYLA DAVA AÇMA</i>	<i>MAHKEME KARARININ TEBLİĞ TARİHİNİ İZLEYEN GÜN</i>	<i>30 GÜN</i>
<i>ÖDEME EMRİ TEBLİĞİNE KARŞI DAVA AÇILMASI</i>	<i>ÖDEME EMRİNİN TEBLİĞİNİ İZLEYEN GÜN</i>	<i>15 GÜN</i>
<i>İDARİ DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERE KARŞI DAVA AÇILMASI</i>	<i>İDARİ DÜZENLEYİCİ İŞLEMİN RESMİ GAZETEDE YAYINLANDIĞI TARİHİ İZLEYEN GÜN</i>	<i>60 GÜN</i>
<i>UZLAŞMA SAĞLANAMAMASI ÜZERİNE DAVA AÇILMASI</i>	<i>TUTANAĞIN MÜKELLEFE TEBLİĞİNİ İZLEYEN GÜN</i>	<i>15 GÜN</i>
<i>BİNA METREKARE NORMAL İNŞAAT MALİYET BEDELLERİNİN TESPİTİ (VUK Mük. Madde 49/a)</i>	<i>RESMİ GAZETE'DE İLAN TARİHİNİ İZLEYEN GÜN</i>	<i>15 GÜN</i>
<i>ARSA VE ARAZİYE AİT ASGARİ ÖLÇÜDE BİRİM DEĞER TESPİTİ</i>	<i>TAKDİR KOMİSYONU KARARININ TEBLİĞİNİ İZLEYEN GÜN</i>	<i>15 GÜN</i>

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

DAVANIN GÖRÜŞÜLMESİ VE KARAR

Davacı Olabilecekler

1. **Mükellefler ve vergi sorumluları**
2. **Vergi cezası kesilenler**
3. **Vergi daireleri**
4. **Belediyeler**
5. **Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları Ve Ticaret Borsaları Birliği**
6. **Ziraat Odaları**
7. **Mahalle ve Köy Muhtarlıkları**

Dava Açılacak Konular

1. **Tarh olunan vergiler**
2. **Kesilen cezalar**
3. **Tadilat ve takdir komisyonlarınca tahmin ve takdir olunan matrahlar**
4. **Tadilat ve takdir komisyonlarınca tahmin ve takdir olunan matrahlar**
5. **Maliye ve Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarınca yapılan bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri tespiti**
6. **Takdir komisyonlarınca yapılan arsa ve araziye ait asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin kararlar**
7. **Takdir komisyonlarınca yapılan arsa ve araziye ait asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin kararlar**

- ❖ **Belediyeler de dava açma yetkisini belediye adına varidat müdürü, olmayan yerlerde hesap işleri müdürü veya o görevi yapan kullanır.**
- ❖ **Takdir komisyonu kararlarına karşı kararın verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde vergi mahkemesinde dava açılabilir. Ancak mükellefler tek tek bu kararlara karşı dava açamazlar. BUNUN TEK İSTİSNASI: mükellefleri direkt ilgilendiren takdir komisyonlarınca verilen emsal bedeli takdir değerlerine karşı mükellefler 15 gün içinde vergi mahkemesinde dava açabilirler**
- ❖ **Takdir komisyonu kararlarına karşı:**
 - **İlgili il veya ilçe merkezindeki belediyeler,**
 - **Ticaret ve sanayi odaları,**
 - **İlin en büyük maliye memuru, dava açabilir.**

- ❖ **Vergi daireleri vergi mahkemesi kararlarına karşı Maliye Bakanlığına bağlı Gelir İdaresi Başkanlığından izin almadan (BELLİ TUTARI AŞAN DAVALARDA) Danıştay'a Temyiz başvurusunda bulunamazlar.**
- ❖ **İl özel idareleri ve belediyeler ise **Vali'den** onay almadan temyiz davası açamazlar.**
- ❖ **Bölge idare mahkemesine başvuruda bu izin şartı yoktur.**

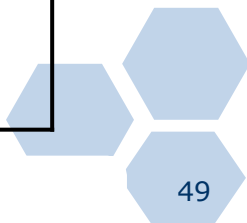

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

- Mahkemenin verdiği **nihai karar** taraflara tebliğ edilir.
- Vergi Dairesi mahkeme kararını en geç 30 gün içinde uygulamak zorundadır.
- Mahkemenin kararını alan davacı veya davalı “istinaf” veya “temyiz” yoluna gidebilirler.

VERGİ MAHKEMESİ KARARLARINA KARŞI KANUN YOLLARI

Olağan Kanun Yolları	Olağanüstü Kanun Yolları
- İstinaf (Bölge İdare Mahkemesine) - Temyiz (Danıştay’a) - Kanun Yararına Temyiz (Danıştay’a)	- Yargılamanın Yenilenmesi (Esas kararı vermiş olan mahkemeye)

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

<u>9.000 TL'yi geçmeyen davalarda sonuç</u>	<u>9.000-261.000 TL arası Davalarda sonuç</u>	<u>261.000 TL'yi aşan davalarda sonuç</u>
İlk derece mahkemesinde dava açılır, mahkemenin vereceği karar kesindir	İlk derece mahkemesinde dava açılır	İlk derece mahkemesinde dava açılır
Mahkemenin verdiği karara karşı istinaf incelemesi başvurusunda bulunulamaz	Mahkemenin verdiği karara karşı istinaf incelemesi başvurusunda bulunulur, çıkan karar kesindir	Mahkemenin verdiği karara karşı istinaf incelemesi başvurusunda bulunulur
Temyize başvurulamaz	Temyize başvurulamaz	İstinaf incelemesi sonrası temyiz incelemesi başvurusunda bulunulabilir

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

İSTİNAF YOLU

- Vergi mahkemelerinin konusu 9.000 TL'yi geçmeyen davalar hakkında verdiği nihai kararlara, mahkemenin bulunduğu yargı çerçevesindeki **Bölge İdare Mahkemesine** istinaf başvurusunda bulunulabilir.
- Bölge İdare Mahkemesine **İSTİNAF** başvurusu, mahkemenin kararının tebliğ tarihini izleyen **30 gün** içinde yapılır.

İstinaf kanun yoluna konu olmayan dava ve kararlar:

- Konusu 9.000 TL'yi geçmeyen vergi davaları,
- İvedi yargılama usulüne tabi davalar,
- İdari dava görülürken verilen, idari davanın hasım gösterilmeden veya yanlış hasım gösterilerek açılması durumunda, bu konudaki tespit ve gerçek hasma tebliğ kararları,
- İdari yargı içinde ilk derece yargı yerleri tarafından verilen görevsizlik ve yetkisizlik kararları,
- Dava dilekçesinin İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3 ve 5. maddelerine aykırı bulunması nedeniyle verilen dilekçenin reddi kararları.

- Bölge İdare Mahkemesine istinaf yoluyla başvurulmasıyla tahakkuk eden vergi ve cezalara ilişkin süreç hakkında **yürütme kendiliğinden durmaz**. Bu nedenle, yürütmenin durdurulması talebinde bulunulması gerekir.
- Bölge idare mahkemesi, istinaf dilekçesini karşı tarafa tebliğ ederek **30 gün içinde İstinafa Cevap** verilmesini ister.
- İstinaf incelemesi kural olarak **evrak üzerinden** yapılır. Bölge idare mahkemesi, istinaf incelemesi sonunda:
 1. İstinaf başvurusunun reddine karar verebilir.
 2. Basit maddi yanlışların varlığı halinde kararı düzelterek istinaf başvurusunun reddine karar verebilir.
 3. İstinaf başvurusunu kabulü eder; ilk derece mahkemesinin kararını kaldırarak yerine kendisi yeni bir karar verebilir.
 4. Davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hakim tarafından bakılmış olması hallerinde, istinaf başvurusunu kabul eder, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir.

Konusu 261.000 TL'yi aşmayan davalarda Bölge İdare Mahkemesinin bu kararları **kesindir ve **bu kararlara karşı temyiz yoluyla Danıştay'a başvurmak mümkün değildir.****

İstinaf Yolu (Örnek 1)

ÖRNEK: İkametgahı ve işyeri Sivas'ta olan Gelir Vergisi mükellefi Bayan Eşgünoğlu'na normal fiille GV'ne ilişkin 11.000 TL vergi ziyaı cezası kesilmiştir. Kendisine ulaşılamadığı için 20.05.2022 tarihinde tebligat yapılmıştır. Buna göre;

- a) Tarhiyat hangi ihbarname ile gönderilmiştir?**
- b) En son dava açılacak tarih ve ödeme günü ne zamandır?**
- c) Hangi mahkemeye dava açılacaktır?**
- d) İtiraz ve temyiz süreçleri açısından değerlendiriniz.**

İstinaf Yolu (Örnek)

çözüm:

a) I nolu ihbarname ile,

b) 20.05.2022 ⇒ Panoya asıldı,

↓
+15 Gün
05.06.2022 ⇒ İlan Tarihi

↓
+ 1 Ay
↓
05.07.2022 ⇒ Tebliğ Tarihi

↓
+ 30 Gün
↓

05.07.2022 ⇒ (mali tatile denk geldiği için süre işlemez)

↓
07.09.2016 ⇒ **Dava Acmanın Son Tarihi** (bu tarihe kadar dava açılmazsa tahakkuk ve kesinleşme aynı anda gerçekleşir)

↓
+ 1 Ay
↓

07.10.2022 ⇒ Ödemenin Yapılması Gereken Son Tarih

1-20 Temmuz= Mali Tatil

20 Temmuz – 31 Ağustos= Adli Tatil

İstinaf Yolu (Örnek)

c) Sivas Vergi Mahkemesine

d) **9.000 TL < 11.000 TL < 261.000 TL**

Vergi Mahkemesi Karar Verir

Verilen Karara Karşı 30 Gün İçinde

İstinaf yoluyla

Bölge İdare Mahkemesi'ne gidilir

⇒ **Bölge İdare Mahkemesinin verdiği karar kesindir.**

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

TEMYİZ YOLU

- Danıştay dava daireleri ile Bölge İdare Mahkemelerinin verdiği, **konusu 261.000 TL'yi aşan** konular hakkındaki kararlarına karşı **TEMYİZ** yoluyla **Danıştay'a** başvurulur. Temyiz süresi mahkeme kararının tebliğ tarihini izleyen **30 gündür**.
- Temyiz başvurusu vergi mahkemesinin kararının yürütülmesini **durdurmaz**. Kararın yürütülmesinin durdurulması için bu yönde talepte bulunulması gerekir.
- Temyiz başvurusu **Danıştay** başkanlığına hitaben yazılmış bir dilekçe ile yapılır. Temyiz dilekçesi kararı veren Bölge İdare Mahkemesine, Danıştay'a veya buralara gönderilmek üzere vergi mahkemelerine verilebilir.

TEMYİZ YOLU

- Danıştay'da yapılan temyiz incelemesi üç açıdan yapılır (İYUK md. 49/1):
 - Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış mı?
 - Usul hükümlerine uyulmuş mu?
 - Hukuka aykırı karar verilmiş mi?
- Temyiz incelemesi sonucunda Danıştay, dosyayı esastan ele alarak **yeni bir karar vermez**. Danıştay aşağıdaki kararlardan birini verebilir:
- Vergi Mahkemesi Kararının Onanması: Onama, Danıştay'ın Bölge İdare Mahkemesi ile aynı yönde düşündüğünü gösteren, mahkeme kararının kabulüdür.
- Vergi Mahkemesi Kararının Bozulması:

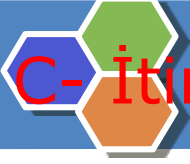
Bölge İdare Mahkemesi
bozma kararına uyabilir.

Bölge İdare Mahkemesi,
bozma kararına uymayarak
kendi kararında ısrar
edebilir. Bu durumda VDDK
tarafından incelenerek karar
verilir. Buradan çıkan karara
uyulması zorunludur.

Temyiz Yolu Örnek

- ❖ Bay Deniz AKTAŞ Karaman'da gelir vergisi mükellefi olup Aksaray'da da şahsına ait işletmesi bulunmaktadır. Aksaray'daki işletmesine ait bir vergi cezası kendisine 270.000 TL olarak 01.04.2022'da tebliğ edilmiştir. (cezada kaçakçılık unsuru vardır)
- ❖ **A- Uyuşmazlığı çözümlerken hangi yollara başvurulabilir?**
- ❖ Dava Açabilir
- ❖ Cezalarda İndirimden Yararlanabilir
- ❖ Hata Düzeltmeden Yararlanabilir
- ❖ Kabul Edip Öder
- ❖ Pişmanlıktan yararlanamaz (ceza kesilmiş)
- ❖ Uzlaşmadan yararlanamaz (kaçakçılık var)
- ❖ **B- Eğer yargı yolunu seçerse hangi tarihe kadar nerede dava açabilir?**
- ❖ 01.04.2022 Tebliğ
- ❖ **+ 30 gün**
- ❖ 01.05.2022 Dava Açma Son Günü Ancak Tatil Olduğu İçin 02.05.2022 Dava Açma Son Günüdür.
- ❖ Uyuşmazlık Aksaray'da olduğu için Aksaray idare mahkemesinde dava açar (Aksaray'da vergi mahkemesi bulunmadığından)

C- İtiraz Veya Temyiz Yollarıyla Birlikte Değerlendirin

- ❖ Uyuşmazlık rakamı 270.000 TL
- ❖ 02.05.2022'ye Kadar Dava Açtı
- ❖ VERGİ MAHKEMESİNDE

- ❖ Karar verildi, karar tarihinden itibaren 30 gün içinde **İSTİNAF** yoluyla **Konya Bölge İdare Mahkemesi'ne** gidilir.
- ❖ Karar verildi, karar tarihinden itibaren 30 gün içinde **TEMYİZ** yoluyla **Danıştay'ın 4.dairesine** gidilir.
 - ❖ **Onama:** vergi mahkemesiyle aynı düşünüyor, onaylandı
uyuşmazlık bitti
 - ❖ **Bozma:** Bu durumda kararı veren vergi mahkemesi kendi kararında ısrar edebilir. 4. dairenin karar tarihinden itibaren **TEMYİZ** yoluyla 30 gün içinde Danıştay Vergi Dava Dairesi Kuruluna gidilir

Kanun Yararına Temyiz

Bölge İdare Mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir.

Yasada kanun yararına bozma için herhangi bir süre öngörülmemiştir. Danıştay Başsavcılığı tarafından yapılan bozma talebi Danıştay'ca yerinde görülürse, karar kanun yararına bozulur.

Bozma kararı daha önce kesinleşmiş olan merci kararının hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmaz. Kanun yararına bozma yolunun kanun koyucu tarafından öngörülmesinin sebebi ülkedeki mahkeme kararlarındaki birliği sağlayabilmektir.

❖ Bir olay hakkında kanun yararına bozma kararı verilmesi o olay hakkında daha önceden verilmiş mahkeme kararlarını geçersiz hale getirmez. İlgili olay açıkça hukuka aykırı olduğundan ve bu durum Danıştay Başsavcısı tarafından tespit edildiğinden bu olaydan sonra meydana gelecek benzer tipteki hukuki uyuşmazlıklara daha sağlıklı daha doğru karar verilebilsin diye ilgili karar kanun yararına Danıştay Başsavcısı tarafından bozulur. Bozulan karar zaten karar verilip tebliğ edilmiş tarafları etkilemez. Bundan sonraki olayları etkiler.

Olağanüstü Kanun Yolu

Yargılamanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme)

- ❖ **Kesinleşmiş hükümlere karşı başvurulacak kanun yoludur. Kesin hüküm niteliği kazanmış mahkeme kararlarına karşı ancak olağanüstü kanun yoluna başvurulabilir.**
- ❖ **Yargılamanın yenilenmesine başvurabilmek için;**
 - Mahkemece verilmiş bir karar olmalı ve bu karar kesin hüküm niteliği taşımalıdır.
 - Yargılamanın yenilenmesi nedenlerinden biri bulunmalıdır.
 - Yargılamanın yenilenmesi yoluna süresi içinde başvurulmalıdır.
- ❖ **Yargılamanın yenilenmesi, İdari Yargılama Usulü Kanununun 53. maddesinde sayılmış sebeplerin varlığı halinde Danıştay, Bölge İdare, İdare ve Vergi mahkemesi kararlarına karşı istenebilir.**

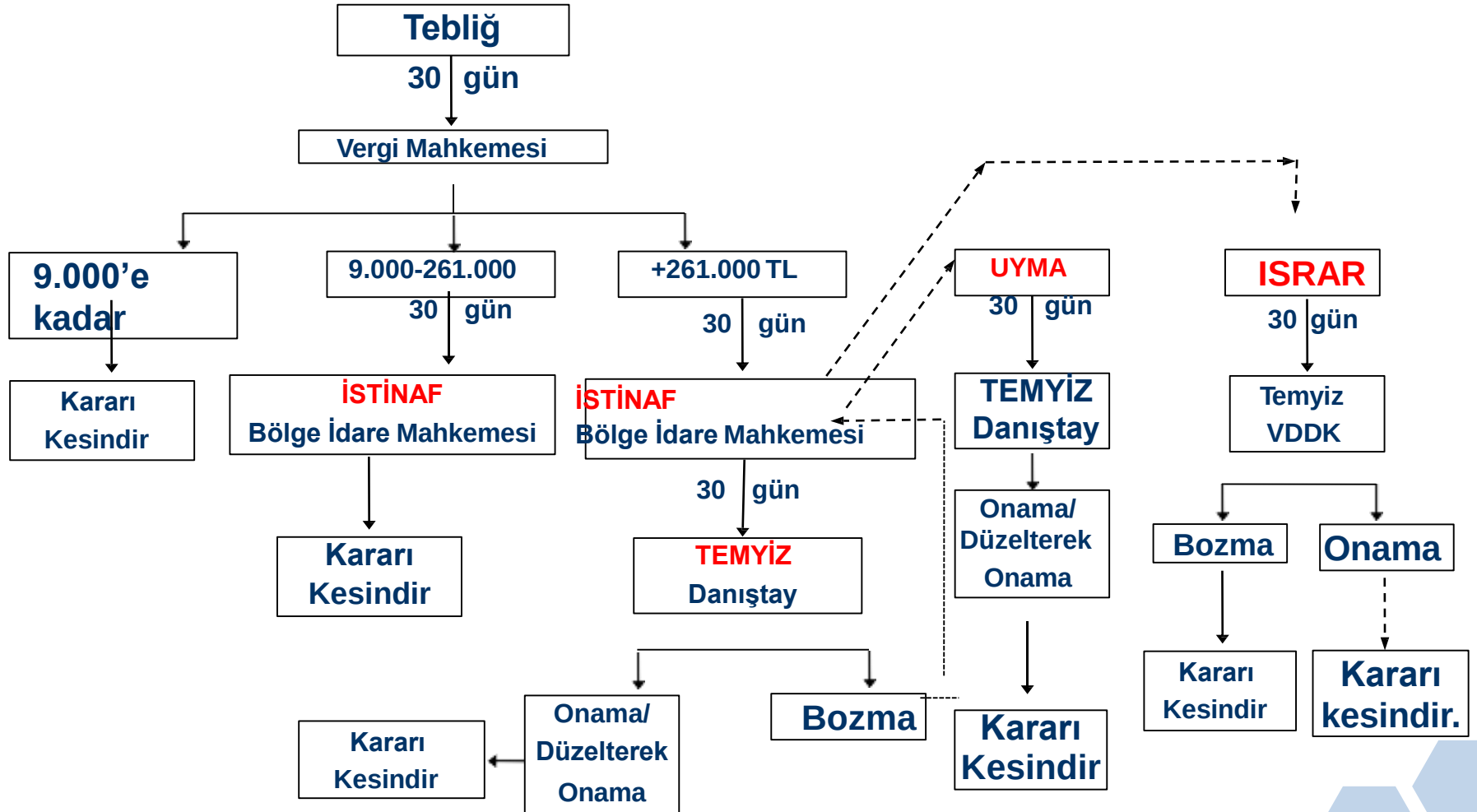

Yargılamanın yenilenmesinin sebepleri

- ❖ 1- zorlayıcı sebepler dolayısıyla veya lehine karar verilen tarafın eyleminden doğan bir sebeple elde edilemeyen bir belgenin kararın verilmesinden sonra ele geçirilmiş olması
- ❖ 2-karara esas olarak alınan belgenin sahteliğine hükmedilmiş veya sahte olduğu mahkeme veya bir makam huzurunda ikrar olunmuş veya sahtelik hakkındaki hüküm karardan evvel verilmiş olup da, yargılamanın yenilenmesini isteyen kimsenin karar zamanında bundan haberi bulunmamış olması
- ❖ 3- karar esas olarak alınan bir ilam hükmünün, kesinleşen bir mahkeme kararıyla bozularak ortadan kalkması
- ❖ 4- bilirkişinin kasıtlı gerçeğe aykırı beyanda bulunduğunun mahkeme kararıyla belirlenmesi
- ❖ 5- lehine karar verilen tarafın, karara etkisi olan bir hile kullanmış olması
- ❖ 6- vekil veya kanuni temsilci olmayan kimseler ile davanın görülüp karara bağlanmış olması
- ❖ 7- çekinmeye mecbur olan başkan, üye veya hakimin katılmasıyla karar verilmiş olması
- ❖ 8- tarafları, konusu ve sebebi aynı olan bir dava hakkında verilen karara aykırı yeni bir kararın verilmesine neden olabilecek kanuni bir dayanak yokken, aynı mahkeme yahut başka bir mahkeme tarafından önceki ilamı hükmüne aykırı bir karar verilmiş olması
- ❖ 9- hükmün, insan haklarını ve ana hürriyetleri korumaya dair sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması
- ❖ Süre 8. madde için **10 yıl** , 9 .madde için **1 yıl**, diğerleri için **60 gün** dır

Vergi uyumsuzluklarının çözümüne ilişkin süreç şu şekilde gösterilebilir:

Teşekkürler!

